

LA BARRETINA

SETMANARI HUMORÍSTICH, POPULAR Y CATALÁ DE BONA MENA
DESLLIGAT DE TOT PARTIT POLÍTICH
SORTIRÀ CADA DIVENDRES

Se trobarà en tots els kioscos de Catalunya y demés llocs de venda de periódicos

Encàrrechs y correspondencia: Carrer de Barbará, n.º 16 bis, entressol porta 1.ª

Número solt, 5 céntims. - Suscripció per un any, 3 pessetas.

SUMARI: Text: De tot arreu.—Auca sense ninots, (poesia) per *Un Yankee del Born*.—Moscas d' ase.—Silueta.—Fanatisme, (poesia) per *T.*—¡Quina pega!, per *Katou*.—Epigramas, (poesia) per *Pelatufas*.—¡La grossa!, per *Emili Vilanova*.—A la vora del foc.—Trenca-closcas.—Correspondencia.

LO QUE VINDRÁ

Las píldoras Mausser no anant bé, sembla que al últim la mare Espanya provarà aquesta medicina, molt del gust de la malalta.

DE TOT ARRÉU

ONEN compte los periódichs d'un congrés obrer celebrat á Wolwich, arrabal de Lóndres. Lo caràcter patriota dels inglesos los ha fet comprendre que, cridant contra 'l capital, essent acólits d'intrigants, que per sas conveniencies, explotan á la classe obrera, no 's va en lloch; y en compte de demanar impossibles, de defensar tonterias ó de meditar crims, es més positiu obtenir directament los beneficis que s'emporta l'intermediari que acosta al consumidor los productos necessaris á la vida. Ab una paraula, han fundat societats cooperativas que arriban avuy al nombre de 1750, ab 1.400.000 associats y han format un capital que ademés de procurarlos bona y baratos los queviures, ha permés retirar á cada associat un benefici de un 33 per cent del petit capital que haurá dut á la societat. Aquest es un dels camins que portan á millorar la condició del obrer, sens buscar daltibaixos, que 'ns soterrarian á tots plegats.

Diumenge, dia de St. Lluís, lo St. Pare Lleó XIII celebrá lo setanta cinch aniversari de sa primera comunió: molts y molts mils de bons catòlics s'haurán unit al goig sentit per ell ab tal recordança; es verament providencial que un home tan vell y tan dat al trevall servi tanta de virilitat. Nosaltres, barretinayres, encare que som poca coseta, també fem chor á la joia general, y no 'ns cansarem de dir sempre que, Deu nos lo conserve molts anys.

Los Salesians, frares dels que 'n diuhen dropos, ensenyen de *franch* á mes de trescents mil xicots per tot lo mon.

Aquí entre nosaltres, en lo Poble sech, abandonat del tot, hi tenen un colegi ahont hi van mes de sis cents noys pobres de *franch*; los tenen tot lo dia, días de feyna y de festa, las tardes dels diumenges també; y al mateix temps fan funcions y divertiments honestos per atraure fins á n' als pares, apartantlos del vici. Tot aixó representa una vida de sacrifici seguit, heroich.

¡Quina diferencia d'aixó á predicar desde un cos de redacció de periódich, ben axassats y cargolanthi cigarros, tot pahint un bon apat.

Diu un article molt notable de un periódich local parlant del origen del anarquisme: »Se pot dir que teóricament un dels mes celebrats inventors fou un filsof alemany anomenat *Stirner*, que deya lo següent:

»Tot lo que no es nosaltres matexos es ilusió y tot devém sacrificarho á nostra conveniencia..... lo nostre dret arriba fins allí ahont arriba la nostra força, es á dir, pots robar, matar, assassinar si 't convé».

Are be; la Masoneria quan un de sos indivíduos arriba al grau 30 que l'anomenan *Kadosch* li fan dir las següents paraulas.

«Jo, no mes que jo, tot per mi, tot, sens reparar en los medis».

Donchs bé; ¡quina diferencia hi ha entre la filosofia dels anarquistas y la filosofia dels franch-masons y la dels que tiraren las bombas del Liceo y del carrer dels Cambis pera espantar á n' als que tenen, á fi de que ho abandonen y aixís pугan apoderarsen los altres?, quina diferencia?, cap, cap, enterament.»

Ja ho sentiu 'ls que encara creyen que la Masoneria no es mes que una Societat de ruchs inofensius.

Y are que parlém de masoneria que 's com si diguessen parlar de porqueria. En lo Congrés de diputats d'Italia, estat tan castigat per aquesta lepra, un dels diputats atacá violentment en un discurs las infamias dels masons, ningú respongué ab tot hi havernhi una bona colla d'asseguts pels banchs, sols un jueu «que tots son uns» volgué defensarlos, pero feu un patafi. Lo president Rudini prometé fer quelcom pera perseguirlos com se mereixan.

Tant de bó l'imitessem aquí que tan empestats n'estém—los pares no plorarian tants fills perduts y la administració espanyola no seria tan corrompuda.

Lo govern de París ha manat procesar als capellans que 'n diferentas parts de França han fet profosons en sas parroquias, contra la voluntat dels arcaldes de llurs poblacions.

La primera providencia que ha pres lo govern francés ha sigut privar del sou á tots los capellans que resultin culpables de tan *gros crim*.

Lo mateix govern, que s'inspira en la divisa de *igualtat, llibertat y fraternitat*, permet los enterros civils, masónichs, encara que privin lo pas per la via pública per molta estona. No fa molt temps que la comitiva qu' anava al casament de

la filla del jueu ROTXILD per esser tan nombrosa privá lo pas per lo carrer de la sinagoga juheva, per llarch temps. Los *sargents de ville* ó sigan los Gutierrez de París, serviren pera fer tenir ordre; lo govern tingué totas las atencions per aquella manifestació feta en la via pública.

Es ven donchs que 'l igualtat es entre masons, juheus y altres pillos, y la llibertat es sols per las infamias y pera dir blasfemias; á n' els catòlics se 'ls exclueix.

Y si 'n volen una prova mes eloqüent, sápigam qu' á un teatre del mitj día de França, l' autoritat qu' ho qresenciava permeté qu' es fes l' apologia de 'n Ravachol, Vaillant y Pallás, y que s' alabes lo crim espantós que tingué lloch á Barcelona lo día 7.

Los fa mes por Cristo passant triomfalment pels carrers que l'anarquisme. Se compren: La conciencia 'ls diu que vindrá un día en que aquell que ara persegüexen, se 'ls presentarà com jutge de rigorós.

Y lo mes cómic de tot es qu' en molts pobles, las profosons han sigut demanadas per tots los habitants. Ja vehuen donchs, lo que respectan lo sufragi universal aquesta gent que 's diu tau amant de la voluntat del poble.

Per ells no hi ha cap mes voluntat que la dels cridairens dels cafés y redaccions de las grans capitales.

Auca sense ninots

La gent del Estats-Units tenen tots molt llarchs los dits.

Com son personas de pés allá tots parlan inglés.

Al país de l'oncle Sam tot es or, plata y aram.

Cleveland; lo president s' encostipa cuan fa vent.

Son unas ciutats bastant grans Chicago y Nova-Orleans.

Per los carrers de Nova-York nos pensen qu' hi matin porch.

Minyons, allí no hi ha pobres y molts generals son manobres.

Tothudek, Murrison, Pillostans son noms ben nort-americanos.

Hi ha un tal Mister Morgán que diu que 'ns estima tan.

Per treure á n' els morts d' apuros tenen societats de seguros.

Son mol ayamants dels caballs y las barallas de galls.

Com son tan humanitaris están bé d' apotecaris.

Cada dia fan nous invents per curar lo mal de dents.

De l' oli de fetge de bacallá s' en parla y s' en parlará

L' Holloway son gran talent nos demostra fent ungüent

Hi ha qui s' ha fet ricatxo fent botons de pell de matxo.

Es cosa que put á rancia lo de la beligerancia.

Lo que á nosaltres nos cou es qu' ens están amagant l' ou.

UN YANKEE DEL CALL.

MOSCAS D' ASE

Lo susto que doná á ne 'n Roca y Ruch la bomba del día 7, sembla que tindrà mals resultats. Totas los curanderas dels barris del carrer de PONENT no li poden treure la por del cos.

Ara per ara, te uns grans desvaris, que tots se semblan; Monjas, capellans, frares fentli ganyotas, fent la sardana á son entorn, estirantlo, pegantli...

—¡Trayeu-méls que m' agafan... aquell frare panxut m' estira pels peus... correu!... Aquest día se li van aparexar las sevas quatre germanas monjas. Al veurelas s' amagá dintre 'ls llençols com si perseguis passas, y tapantse las orelles. Aquells

quatre fantasmas li deyan, fregantli per la cara paperots de la *Camama* y *Esquella*: Caragira que vas contra la religió y tots los qui la practican per engatassar lo poble y ferli saltar los centims. Vina ara, allá á la rexa, que ab quatre fastichs en traurem fora. Després agafantlo li donan una bona pallissa... —Socorro. que 'm matan... No tornaré mes. Després totas aquestas figuras fegues y veu un gros espay ple de tenebras y en mitj aparexen escritas ab lletras de sang aquestas paraulas: *Reacció clerical*, que li fan l' efecte d' un dutxa; primer un fret que li petan las dents, després nna calor que cuida rustirlo.

En l' últim número de la seva *Camama* nos pinta son desvari, ab dibuix y per escrit.

Lo que 'l te mes preocupat y sembla que 'l farà acabar boix es la paraula, *reacció clerical*. Tot lo dia la te á la boca, li sembla que la veu entrar per tots los balcones y finestras. Aquest día va tenir un arrebato tremendo; senti olor d' incens. Un enterro que sortí del costat de sa casa, 'n va tenir la culpa. De moment no mes olorava, cada vegada ab mes força, després cridá á tots los de la casa. —Trayeu aquesta pudor que 'm mata. 'S desespera, crida, vol matarho tot... No hi hagué altre remey que cremar un llibre d' anar á Misa, perquè l' olor, semblan á la de convents cremats, lo fes tornar en sí.

Tals son los sintomas del mal del nostre estimat company en la premsa en Roca y Ruch.

Las sevas quatre germanas monjas, unas santas donas, pregan continuament per ell,.... donarian la vida per trovar un medi que 'l fes tombar y anar á missa.

Per ara no 'n sabém cap altre que donarli un sou mes gros del que guanya combatent l' iglesia. Perque éll te aquesta máxima: El conde que paga es el verdadero conde.

**

L' altre dia nos sorprengué, mes ben dit no 'ns sorprengué geus, saber que en una junta de la comisió organidora de la Exposició un senyor molt conegut per lo *venerable* proposá l' aixecar un monument á las victimas del anarquisme; veraderament som en temps de ximpls y altre cosa pitxor porque sembla mentida que senyors respectables assistents á la dita junta 's dexessen ensarronar per l' *honradés* de tal proposta; los monuments se fan al mérit extraordinari ó al heroisme, cap d' exas dues coses reunian los infelissos qu' han mort. Lo monument á qui resultaria deciat fora á n' als autors, puig tindrian la satisfacció de veurer perpetuada la seva obra.

Després de tot hi hauria molta dificultat en triar lo lloch, puix si resultés que la bomba la tiraren del terrat lo natural fora tenir que ferhi lo monument y francament no resultaria tan amunt.

SILUETA

Lo varen fer catedrátich algunas personas y la familia de mes á mes.

Tot axó, ajudant lo propi merit que es gran é indiscutible. Al passar la *puerta ancha de la oposició*, ab tot y ser curt de vista, que 'n va veurer de cosas. Contan que axis á cop de vista, solament ab la punta del cap d' un pel d' una plume ta d' ala d' un mosquit endeviná lo genero y la especie, la varietat, la familia, los pares y fins las conexensas del tal mosquit.

Axó era solament l' alba da de sas glorias científicas, lo preludi d' una altre endevinalla, la d' un pobre burro.

Sobre la tumba fria ahont descansava l' infelís si 'n forjá de cosas l' ilustre savi: Que 'l burro no es tal burro sino una altre cosa, ab un nom mitj grech, una mena de cavall del temps que las bestias par-lavan; que si

era parent de tal que si era de qual.

Lo que 'l sublimá al humil burret! Perque ell es axis, lo petit ho engrandeix, lo humil ho axeca, lo fosch ho ilumina, lo real ho idealisa.... y lo que es un burro lo converteix en una cosa mes senyora, en un *hipparion*, en alló de nom grech que deya:

Axis treballa pera l' progrés de las grans ideas, pera la ensenyansa y pera la ciencia.

Perqué es axis, es un catedrátich destinat á ensenyar que un burro no es un burro, porque n' hi

han que fan de mestre. De mes á mes es castellá, de cop de vista general, tant general, que casi no toca enllloch, com sa ciencia y com los infelissos de sos dexebles.

Saludem al sabi, saludem al ilustre, saludem al govern de Madrid que va enviarlo.

FANATISME

Segons diu lo diccionari (qui' es lo mestre de tothom) s'enten sempre per fanátich lo qui, tenás y ab furor, defensa opinions erradas en tractant de religió.

Y d'admetr'no tots aixís, s'en traen en conclusió, que aquell casat ó casada, solterona ó solteró, que 'l rosari resa a casa (en mes alt ó mes baix tó) que dejuna y ou la misa.... no es fanátich, més devot; puig confondre las especies es sempre molt perillós.

Resultat de tot lo dit, y per més que pesi á molts, es que aquells que mes motejan de fanátich á tothom, son fanátichs á tot serho, porque sempre están com folls y viuen preocupats contra el clero y religió.

Fanátichs son los ateos, los cismátichs, los masons, y aquells altres tipos-topos que, xifrats, diuen que l'home ne prové del mico ó.... 'l burro..... Y ben mirat, si 'ls homs tots fossen del seu callendar... jo 'ls donaria rahó.

Un d'eixos tals, descregut y fanátich, pro de bó, lo fanatisme lo porta fins á ser calumniador, deixant que sa inmundia baba com á tòxich asquerós, vaja cayent gota á gota tractant d'empanyar l'honor d'una, qu'ell diu solterona, porque cobra una pensió qu' en lloch de sé una deshonra es per motiu molt honrós.

Qui vulga tení 'l retrato de tant vil calumniador lo donaré en pocas ratllas porque lo conegan tots.

Alt, ben plantat, no hi ha dupte (no diré que siga hermós); pe'l carrer sol anar tiesso com si 'l rey ne fosa poch per servirli com de mosso; á voltas, també fa l'os.... y entre 'ls del seu favssó passa per un tabalot.

A dintre de casa seva crida, canta y fa 'l que vol; ab los vehins s'indisposa y per res 'ls mou rahons. No obstant, tots ells lo tenen per lo qu' es y.... está dit tot.

Y diré per si hi ha algú qu' encare no 'n tinga prou que sol gastar molta tinta enbrutant cert paperot que á campanadas escampa cada setmana fator.

T.

QUINA PEGA!

USSIU Jan era un bon pagés, d'un xich lluny de París, que no tenia altre ideal en aquest mon que lo poguer veure á l'Emperador, á Napoleón 1er, tingut aleshoras pels francesos com un semi-Deu. ¡Veure l'Empereur! y sobre tot en una de las

grans revistas que tenian lloch á la capital de França durant lo mes d'Agost! Ab quina fruició assaboria tanta felicitat; pero renoy, lo viatge era car, tenia de comprarse roba, y roba bona, porque no era decorós presentarse devant d'aquell gran home de qualsevol manera. De cop y volta un dia á la seva dona:

—Noya, no puch aguantar mes, comenso á ser vallot y 'm sabria molt y molt greu lo morirme sens donarme aqueix gust.

Tal dit tal fet. Pega un bon pessich al reconet, se compra un vestit nou de trinca, y anant al mercat s'embabioca devant del aparador de l'unich

sombrerer de la vila, ahont hi havia de cos present un magnífich exemplar de barret de copa. ¡Quin goig que faria anant de panyo negre ab aquell fòtil tant lluent! D'altre part, tinguent de fer barretada á tal personatge, li semblava quasi heretgia no portarne. Entra dins la botiga, se l'emprova. —Macatxo qu' es gran; li passan orelles y tot; vingan papers y tot s'apanyará; un xich mes satisfet, paga, carrega ab lo mort y amunt. No vos en dich res del xivarri que hi feren la dona y 'ls companys.

Per fi arrivá lo gran dia de la marxa; la nit l'havía passada en blanch, res de poguer aclucar l'ull, neguitós com si se las hagués ab un batalló de pussas, revolcantse pel llit fins que va comensar á traure 'l nas la primera claror; se llevá ab lo cap espés y marejat; que hi fá? l'afició tot ho vens!

Se vesteix com si 's tornés á casar: camisa planxada que may ne daya, e batas noves un xich curtas. —Dimontri de sabater, ja 'm sembra que veuré 'ls estels, si no fos per lo que es, me 'n anava ab las vellas. María aguantam los pantalons que no m'arrosseguin, estrenyam la sibella ¡macatxo! que son amples. Vinga la corretja. 'S posa l'ermilla y 'l gech. —Renoy y quina roba mes encarcerada, sembra de fusta ¡com suo! vaja, vinga 'l tarot....; porta un altre paper qu' encara se m'ensorra, endevant...., crech que no 'm manca res. Vaja, ab Deu sigau fins á la tornada....

Y tras, tras, xano xano cap á la vila falta gent.

La diligencia ja estava preparada, sols mancava enganxarhi 'l bestia; pren bitllet, y s'hi enfila mes content; ¡quins caballs! arrabassarian fins lo faix remadé. —*Messieurs en voiture si vous plait.*

—Ningú estava trist, puix casi tots los viatgers anavan á París per lo matex ¡la gran revista! De cop, fuetada, arriiii y arrenca la baluerna fent un soroll gros pero simpátich, casolá, acompanyat ab orquesta de cascabells y lluminarias d'espurnas. Lo sol ja era tot sortit, rodó, enter, prometent fer de las sevas; era 'l 23 d'agost.

Rodaren tot lo dia ab una xardó y una pols; fills de Deu, com anavan guarrits! Entre enfarinats y suhats donavan gust de veure; dinaren y soparen y anaren rodant fins á las tres de la matinada de l'endemá que la veu del sagal cridant: París, los desperta. —Ja som á port, gracias á Deu.

Tot quedá oblidat al comensar á ficarse per dins dels carrers ¡París! quin gust. No 's veyea res, encare era fosch, pro peixó obrían los ulls com taronjas y badavan tanta boca com tenian: Per fi s'aturan, baixan tots y 'l nostre Jan espera que puntegi 'l dia fentse tot seguit acompanyar al Camp de Mars, lloch de la revista. ¡Qué es gran! encara no hi havia ningú; la funció era á las tres de la tarde; lo nostre home s'anava passejant amunt y avall, matant temps y mes temps; de tant en tant li pujava una glopada d'entussiasme cor amunt y tenia de cridar y traures lo barret per cambiar l'ayre. —Que hi fa que siga aviat, en cambi estaré en primer rengle y ho veuré tot, tot. —Cap á les nou ja hi apretava la calor, pero quina calor, quin sol tan brillant, quin cel tan escombrat, y cap arbre, res, pelat, no hi havia mes ombra que la seva.

Per fi comensá á poblarse aquell desert primerament poch á poch, després á grans glopadas y finalment á rieradas. Ja tenim l'home animat, la gentada s'arreglera, en Jan es en lo primer rengle de moment, pero tantes foren las empentas que ab tot y los esforços que fen se quedá en lo tercer: no estava massa be, mes estirant lo coll ho veyea tot y s'accontentá.

Quina gentada, la subor li anava cara avall, prová d'axugarse pero cá, impossible ¡que 's cas de mourers! tant era lo que l'apretavan, si alló era materialment una paret de barreja... quant de sopte comensa á bellugarse aquella massa ab lo moviment d'una gran onada: un udol llarch, fort seguit, un estirament de colls y, lluny, á n' al fondo, una polsaguera, fan batagá fort lo cor del bon Juan: semblava que li fugís el pit. Ja comensa: los soldats en batallons, batalleria canóns, van pasant; que macos! quins granaders mes farrenys! Tot en Jan ja era pell de gallina, ab unas esgarrafansas; los ulls li espurnejavan vesantne l'entussiasme que ja no li cabia dins del pit. De sopte ¡quina cridoria! ¿Quès axó? ¿que passa?, L'Empereur l'Empereur, l'Emperador l'Emperador; Fills meus del meu cor, los de darrera apretan de valent, los del devant aturan com poden la empena, lo pobre Jan estava mitx ofegat, tan, que tot just va sentir un burgit de veus que cridavan: «fora aquet barret, fora». Está clar com que era tan gros. Lo bon home probá inutilment de treure 'ls brassos pero imposible, no 's podia bellugar: entretant los crits de «fora 'l barret,» crexian y l'Emperador s'anava acostant, s'apropava la polsaguera del fondo y l'entussiasme era ja colossal, imponent... De cop, sensa saber com, surt un bras, al capdemunt del bras un puny clos, molsut, pega esbransida y, *pa!*!!! sobre el barret del Jan, y, com li era gran, se li fica tot, tot, fins á las espatllas, y com no podia mourers gens ni mica, 's quedá allí dins, á las foscas, y passá l'Empera-

dor y passá tot y fins que tothom hagué passat, no pogué trauers la malehida xamaneya. La pega! lo colmo de la pega!

KATOU.

EPIGRAMAS

Un estudiant de Cervera,
que per mes senyas, es guenyo,
á forsa de molt empenyo
pogué acabar la carrera.
Y creyentse en ciencia fort,
diu quan parla ab un client:
—Al qui miro malament,
ja poden dir qu' es ben mort.

Es tan avaro en Badia,
que ni sol doná 'l bon dia.

—¡Que 'n sap, vosté, Don Procopi;
de 'l drama d' en Serafi?
—Qu' es un drama, igual que l'opi
vegi, á mi, 'm va fer dormir.

La humanitat, no te llógica,
y si la té, es ben estranya:
se quexa contra las moscas
y destrueix las aranyas.

PELATUFAS

¡LA GROSSA!

(per en Emili Vilanova.)

semblar un somni; vaig treure una pobresa, mil cinchcents duros. ¿Qué tal? Tothom me venia á donar la enhorabona. —«Felip, per molts anys la disfrutis, en companyia de las personas quemés amas y estimas ¡*Dos mil cinchcents dures!*... Apa Felip, ara si que no anirás ab lo carretó á portar pessas de *Malaguenas* y *curats* á ca 'n *Puertas* y als mantegaires del carrer de la Boqueria. ¡Si tens mes diners que ells! ¿Qué pagas rés?—De bona gana; jo pagaré rato per cantitat; pero me n'hi posas mil de sobre puig. Ab aixó si vols pendre café y copa y puros no 'ns destorbém. Acte contínuo entravam al café, refrescavam, y ab una dotzena de cigarros dels triats quedava en paus ab aquest y altres feligresos.»

—«Ara deurás fer un pensamentó, 'm deya un de tants (que 'l portava á esmorsar á ca 'n *Joseph del Univers*;) porque mira, noy gran, que *cinch mil duros* son molts diners y costan de ferlos girar. ¿T' empendrás algún negoci, ó potser barrejaréu ab ton amo, á la *fábrica*? Mira Felip, que sino t'espavilas no te 'n faltarán de costats pera ferte caure. Mira que corran uns alets que te 'ls farán saltar bitllo, bitllo; t' donarán paperots y 'l dia que vulguis cobrar t' atrassarán á ca 'n *taps* que tots hi tenen la caixa. ¿Sents lo que 't dich?»

M'aturava un pel carrer. —«Y ahont vas ab espardenyas, miserable, que tens por que no te 'n manllevi algun? Si 'n tens més guardals; porque t' veus una fortuna en un racó de calaixera, ja no vols coneixer als pobres y gastas orgull ¿que 't pensas que no 'ls acabarás may?... ¡*Deu mil duros!* Si es una patarata, qualsevol ximple en te més.—Vaja calla, no digas disbarats, ¡també ets dels que vehuen á galet tú? Vas mal informat; t' han donat diners de massa, son mil cinchcents duros los que hi tret.—¡Qué dius ara! ¿Digas que es pobre com avans, ab grau de propietari? Ja no 't respecto tant; has fet be de no esclavisarte 'ls peus; com que no podrás estarte de trevallar. Pero me 'n alegre, sempre es una pobresa per estar á veure venir. Veus, jo hi tenia quatre duros; ni la dezena va sortir, malviatje el mon dolent, no hi ha res tan bestia com los números. Hi havia cinch xifras, la cosa més bonica y més ben combinada: que m'hi vaig engrescar al primer cop d'ull; un encegament noy, y de *golpa* hi aboco tots quatre duros. La dona, al primer Deu te guart, davant de la quitxalla, casi bé 'm va perdre 'l respecte: no se lo que 'm va dir, ni ella tampoch, porque 's va desbocar; vaja, unas espressions d' aquellas que *prenen*. «Munda, ten compte ab lo *peixet* de la boca, respecta la *ordenansa*, que aquí no hi ha altre amo ni governa ningú més que aquestas calsas de vellut. ¡*Ojalá*... y cuydado con el *salvo conducto*!!! Per supuesto que no va dir res, porque á casa en posantme vivat fins los vidres tremolan. Pero uoy, aquell dia no 's va dinar: la quitxalla veyent que sa mare plorava, ja hi van ser; tots ab la ma

girada sobre 'l front, fent lo peterrell, ara rompia l' un, ara l' altre, que s' armá un deshori que semblava que me 'ls havian portat tots de dida. ¡Qui dina ab un guino semblant! Tiro de revés lo plat, agafo 'l portante y escalas avall dret al magatzem ab lo cigarro á la boca que 'm va servir de sopa, d' entrant y postres. ¡Mala...!—No reneguis, Biel, que fapobre.—No, ca, aturat qu' encara no estich llest. Les quatre duros ¿entens? la dona 'ls tenia reguardats per celebrar un Nadal que ni á casa 'l Consul del Perú l' hagueran fet millor. No 't pensis que per aixó 'ns manquessin tretze pessetas per comprar gall, turrons, neulas y farsiment de llimillo, camosinas, pinyonets y cascabellitos... ella no ho va volguer.—¿Y aquesta canalla quina culpa hi té; perque no han de celebrar Nadal las criaturas? deya jo.—Perque son pare s' ha jugat los diners; que 'ls hi serveixi d' escarment.—Y aixó cridant, davant d' ells que no m' ho enviá á dir. No hagueras sentit ni una mosca; ningú piulava, ni jo tampoch, Felip, y conto ser un home. Vetaquí que aixó es per l' estil de quan se sublevan los jefes, que fusellan als individuos...—Las criaturas, me va respondre la munda, las gobierno jo. Vesten á la fonda tú, á fe 'l maco—Noy, me 'n vaig tornar á la obligació; la cara 'm queya de vergonya... Tenia culpa y vaig callar, que si no es aixís já mi la dona repéndrem! ja pot ser tan granadera com vulgui, que si es home, de la tanda de revessos que li descambiava á la cara, li posava las galdas com un cartipás de escriure solfas! Y aquest any á casa nostra no s' ha celebrat Nadal; malviatge de Madrid y com no 's va esbotzar lo bombo y no 's varen fondre las pindolas, de la sort. ¡No 'm trigaré poch ni gayre á passar l' any! Lo primer que 'm torni á comprometre, si caso un duro ab tal número, ó si vull fer companyia ab tal altre décim, li endresso un cinquillo que fent giravols aniria á poblar l' altre cementiri de ponent.

**

Casibé ni 'ls vaig veure 'ls diners; jo volia moneda lluenta, de trinch; volia escamparla pel cuarto de casa y que la noya s' hi entretingués á fer piletas; omplirne un canti y abocar-lo á ratx fet jun mullader de duros de columna, no haguera corregut la Catarina á cercar la bayeta per axugarlo, no hi ha perrill! Volia sentirlos trincar tots mil cinchcents contra las rajolas ¡un coro de monedas que s' en va de trompis! y després passejarmhi per demunt; tenirlas subjectes, al meu domini, aplanadas á terra, y d' un cop de espardeya aixecar una polsaguera de diners acunyats, revejarmhi, férloschi perdre l' orgull, formar com una escata de peix á terra, que á la sala de casa s' hagués pogut dir que es regava y escombrava sobre plata, sense mortificar las rajolas. Que n' haguera allisat de columnaris ab la planta del peu, ¡quin luxó! ni eu Salamanca, ni en Fontanilles se l' havian sapigut donar. Ja 'n podían sortir de macos cremant bitllets de banch. ¡Cremavan paper davant d' un públich! Jo, sol, á la quieta, sense fanfarria esmolaria plata ab la prenda més baixa que usa la persona! y 'l duro ó la cinquena que haguera sortit de casa prou aporrugada, qui sab, després, en quina bossa de més orgullós llinatge haguera auat á raure!

**

Me 'n van entregar trescents ab cartutxos de quaranta duros; crech que hi havia tres reynats y una república; aquesta s' estava mitj ajeguda y ab un manat de ginesta feya juli avants d' acabarshi de tombar. ¡Quina estranyesa! la gent que menos se poden veure, un cop son moneda 's barrejan com los llobins.

Lo demés m' ho varen donar en papers.—Vull plata ú or, vaig dir al caixer, ¿Que 'm ve ara ab papalitos vosté? Ni 'm va escoltar: cop d' ensolivar-se 'l dit per no donarmen algun de doble y jo cop de repassarlos perque no se 'n descuydes cap. Vaja va ser una rifa que no va fer gens de soroll.

**

A casa s' hi va coneixer; varem comprar tres matalassos que al principi fins tenia por de caure del llit; quan mirava á terra ¡no la veyá poch avall! lo cap me rodava! Ja 'n son de planyer los que 's llavan tart ¿qui es que s' aixeca, si tot se li enfonza y tot va á fals escaire? ¡Jo crech que la llana fins aufiga las horas del rellotje!

La dona sempre venia ab paquets sota 'l bras: un dia era un joch d' estoballas, altre un mocador de merino, y faldillas y vestits per la nena y corte de pantalons, y cortina pel balcó, una Madrilenyá per mí, sach de panyo per ella... Mira Catarina que 'ls diners no 's donan, que 't pensas que son de goma? No va parar fins que va tenir escapara ab la Mare de Deu ab cetro y corona de plata. Aixó li vaig fer posar jo: la portava de llaua, ¿que va debó? ¿que té de fer la comedia la Mare de Deu á casa? No 'n vull de quincallería, 'l qui no

pugni mantenir sants que no 'n tingui. Per férloschi fer papers ridiculs, guarnits com un quiero y no puedo, que 'ls comprin pintats. Vinga vestit de vellut y manto de satí per ara; quan serém mes ríchs lo portará de llana fina d' or, oy. Quan á casa vé un personatge se 'l tracta ab tot lo rigor de la llei: ja n' estich cansat de ferme ab pobres, jo podré anar senzill perqué vinch de sanch distingida dels varons de la llensadora, pero sense fer lo fanátich, vall que si una imatge tinch á casa que s' hi estiga conforme, que no anyori 'l cel per rés; que sela tracti ab principis, millor que á qualsevol persona y una llántia que no s' apagui may; que si un té recursos los hi té de donar un sol que no 's ponga, quan siga la diada que vinguí D. Candio á tocarli alguns solos d' orquesta ab escolanets de cant.

**

Talment va semblar un somni. Tots aquells diners, que pe 'l cas no 'ls vaig veure, 'ls varem posar á ganancia. A casa no 's variá res, treballava tothom com avans: la dona als sarrells, la noya á intruhirse y ajudar á sa mare; jo, al escriptori ab l' agulla d' amortallar sogras als dits, de peu á la premsa y cop de cusir fardos.

**

Ella 'm pregunta, y no sap la pena que 'm dona. ¿Quan devém tenir ara ab las pujas?...—Devém tenir...—devém tenir, responch, uns tretze cents duros.

—Si no aguessem gastat cap diner, ves quín pilot n' hi hauria.

—No hi fa rés Catarina, treballém y fora, ja 'ls resquitarém.

¡Y treballa ab afany de ser més rica y jo per no ser més pobre.

**

Al menos es felís: no sap que tota aquella riqueza nos la varen robar uns lladres ben vestits. Vaig cobrar la rifa ab papers y ab altres papers he sigut robat.

**

La Catarina y la noya matinejan per posarse á la feyna; no fan soroll perque temen despertarme. Jo no dormo horas ha. ¡Desde 'l llit las contemplo treballant ab un delit!...

¡Ay del dia que sápigá que som pobres! me temo que allavors nos mancará tot: tot lo que no s' recobra ab diners.

A LA VORA DEL FOCH

Una dispesera qu' era bornia deya als estudiants que servia que á la cuenta se aixecavan á las mil y quinientas;—jo ab un ull m' accontento de dormir fins á la matinada, y vosaltres dormint ab dos non teniu prou fins á las dotze.

Uns pillets se divertían sacrejant lo cadáver d' un penjat. Un que s' ho mirava va dir tot indignat: ¡treveu d' aquí aquesta canalla qu' encara 'l farán tornar boig!

Deya un valent: ¡mal llamp! que lo que me va fer saltar aquestes dents que 'm faltan, va caurer aplomat als meus peus, y com li preguntessin qui era, va contestar: un roch.

Un dia de gran gelada, un gos famolench va acometre á un caminant, lo qui s' agupí per agafar una pedra que no pogué arrancar del jel. Lo pobre home diu tot enfadat: En aquet rediantre de terra ferman las pedras y deslligan los gossos.

Visitant un subjecte á un Sr. Bisbe lo día de Nadal, li deya com ab aquell fret del botavant tenia las habitacions sense alfombras ó estoras, ni abrich de cap clase, á lo que va respondrer lo senyor Bisbe, senyalantli uns pobres que allí hi había: perque m' estim més vestir á aqueixos que aqueixas habitacions.

Un andaluz, molts segles avans que Galileo, digués alló del punt d' apoyó, va dir alabant sa força: Poseu dugas nansas al mon, y lo pujaré al cim de la Giralda.

TRENCA-CLOSCAS

Cuadro enigmático

```

* * * * *
*   *   *
* * * * *
*   *   *
* * * * *

```

Cambiar los punts per lletres, de modo que en vuit direccions se llegexi lo que fá un cert animal, y en quatre lo participi passiu d' un verb que crema á las donas netas.

XIRIBIRIBICH.

Carta-Xarada

Apreciat amich: Tinch de noticiarte que la meva tia prima quinta va regresar antes d' ahir de prima segona tercera quarta, habentne tornat molt terça quarta. Va portar d' allí un quarta quinta tercera, que prima mi dos agrada molt. Demà marxará á segona quarta, y en tornant, tornarà á marxar allá, d' ahont va venir; perque diu qu' aquella terra 's molt prima segona quinta. L' hi causa molta tres inversa prima sentirne parlar mal de modo que ja es tot com las d' allá mateix. Avuy m' ha pagat una rot que val moltes pessetas, perque he cantat una prima terça prima molt bonica.

Ton amich

Lluís.

Berga Maig 30 del 96.

XIRIBIRIBICH

Geroglífics numéricos

1 2 3 4 5	Nom de home
3 5 5 2	Animal
1 4 3	En los cafés n' hi há
3 2	Membre del home
5	Consonant

1 2 3 4 5	Nom d' home
1 2 5 5	Instrument pera picar
1 4 5	Cosa dolça
5 2	Musical
5	Consonant

1 2 3 4 5	Nom d' home.
4 3 2 5	Profeta.
4 3 2	Tot hom ne té.
4 3	Per pescar.
5	Consonant.

5	Xifra romana.
3 4	Virtut.
3 4 5	Cosa amarga.
3 4 1 2	Animal rabiós.
1 2 3 4 5	Nom d' home.

XUPINET.

1 2 3 4 5 6 7 8 9	Setmanari catalá.
1 2 3 4 6 6 5 4	Ofici.
1 2 3 4 7 8 9	Per foradar rocas.
1 2 3 1 5 4	Ofici.
1 2 3 4 2	En Roca y Ruch ne té molta.
1 5 6 2	Roba estreta.
1 2 6	Qui té mes força ho fá.
1 5	Las orellas ho fan.
1	Consonant.

XIRIBIRIBICH.

Xarada

Prima inversa es utensili, propi per los pescadors, prima dos inversa mes y un nom d' home n' es lo tot.

XIRIBIRIBICH.

Soluciones als trenca-closcas del número passat.

A la fuga de vocals:

Ab La Campana, La Esquilla, El Diluvio, y La Tomasa ve tot just per alfombras l' estable del ruch de casa.

Al geroglífic: Entre Barcelona y Badalona, Besós. A la targeta: Manresa.—Martorell.

A la xarada: Ma-ta-ró.

CORRESPONDENCIA

Per falta de temps degut al molt treball, no podem contestar aquesta setmana la correspondencia. La bondat dels barretinayres nos ho dispensará. En lo número vinent procurarem respondre lo mes possible.